

Indholdet i Kulturmetropolen 2021-24

Nye tider, ny kulturaftale, men allerede kendte indsatsler.

Kulturmetropolen 2016-19 blev forlænget med et år, så vi kom ikke i gang med den nye fireårige aftale allerede i 2020. Den kommer i stedet til at løbe i 2021-2024. Det ekstra år har givet os tid og anledning til at gennemgå de indsatsområder, som den politiske styregruppe godkendte sidste år og tilføje det, som vi er blevet klogere på i det forgangne år.

Indsatsområder

I 2019 blev det vedtaget, at indsatsområderne om hhv. musik og unge skulle fortsætte, samt at indsatsområdet *Festivaler & Events* skulle erstattes af det nye indsatsområde *Et bedre liv med kultur*. Forlængelsen har gjort det muligt at arbejde videre med tiltag i de to første indsatsler, samt at projektmodne den nye indsats.

På de følgende sider findes de opdaterede versioner af indsatsområdebeskrivelserne. For musik- og ungeindsatsernes vedkommende bygges der videre på de gode resultater og det netværk, der er blevet opbygget gennem en årrække, men der er også et øget fokus på samarbejdet med andre aktører for at kunne nå ud til flere målgrupper. Dette spiller godt sammen med indsatsområdet *Et bedre liv med kultur*, der i sit udgangspunkt er tværfagligt, og har fokus på den livskvalitet, som kultur kan være med til at styrke. I den kommende aftaleperiode vil der derfor være et styrket samarbejde mellem de tre indsatsområder.

Den samlede aftaletekst

Indsatsområdebeskrivelserne er indholdet i den kommende kulturaftale, der skal indgås med Kulturministeren. Indsatsområdebeskrivelserne kommer i den endelige aftaletekst til at være suppleret af øvrige afsnit bl.a. deltagerkreds, økonomifordeling m.m. Disse afsnit kan vi først udarbejde, når vi kender den endelige deltagerkreds og statens medfinansiering – efter forhandling med Kulturministeren.

Indsatsområdebeskrivelserne på de følgende sider er altså ikke den færdige aftaletekst. Den øvrige tekst til aftalen samt bilag forventes at kunne fremlægges på næste møde i Kulturmetropolens politiske styregruppe.

Allerede nu ved vi dog, at den nuværende organisering af Kulturmetropolen vil fortsætte fremover. Den øverste myndighed vil således stadig være den politiske styregruppe.

Indholdet i Kulturmetropolen 2021-2024 vil stadig være båret af, at vi skal være fælles om dét, som den enkelte kommune ikke kan løfte alene – og om dét som gør sammenhængen på tværs af Kulturmetropolens kommuner stærkere. Fokus vil være på at skabe stærke regionale indsatsler, der kan udvikles lokalt. Det vil stadig være sådan, at alle kommuner er med i alle indsatsler, men det vil naturligvis være samtidig være sådan, at det er helt op til den enkelte kommune, hvor meget man engagerer sig i Kulturmetropolen. Erfaringen siger dog, at jo mere man engagerer sig i fællesskabet, jo mere får man ud af det.

Indsatsområde 1: Et bedre liv med kultur

Mål: At øge borgernes livskvalitet, både fysisk, psykisk og socialt, ved at målrette kulturelle tilbud og aktiviteter på lokalt og regionalt niveau, samt at kompetenceudvikle kulturinstitutioner og medarbejdere på tværs af sektorer til at udvikle og varetage sundhedsfremmende tiltag med et kulturelt udgangspunkt.

Beskrivelse af de enkelte indsatsområder og mål

Der er en voksende erkendelse af at deltagelse i kulturelle aktiviteter har såvel forebyggende som behandlende effekt, og at samarbejdet på tværs af kultur- og sundhedssektoren har et stort potentiale som supplement til eksisterende sundhedsindsatser. Både i forhold til den enkelte borgers livskvalitet, men også til den pårørende, til de ansatte i sundhedsvæsenet, og til den sygemeldtes tilknytning til arbejdsmarkedet er der meget at hente ved at udvikle på området. Sundhed skal her forstås både som fysisk, psykisk og social sundhed samlet i begrebet livskvalitet. Kulturmetropolens vil arbejde for en målrettet og struktureret tilgang til feltet, og dermed skabe en synergieffekt på tværs af sektorer, fagligheder og kommunegrænser.

Med dette indsatsområde vil vi skabe nye tilbud til borgerne, give muligheder for at kulturinstitutionerne kan udvide deres målgrupper, aktiviteter og formidlingsformer, samt skabe et vidensfundament for medarbejdere og aktører på området.

Da ensomhed er et element, der på den ene side forringer livskvaliteten, på den anden ofte forværrer som resultat af en dårlig sundhedstilstand, vil det være et gennemgående fokuspunkt i alle projekter. Herudover vil der være stort fokus på peer-to-peer indsatser, med et opmærksomhedspunkt omkring hvorvidt projekter med denne tilgang kan have en anden effekt end projekter, der har kommunen som tydelig afsender.

Vi vil arbejde med kompetenceudvikling af både kulturinstitutioner og sundhedspersonale; vidensdeling med relevante aktører, samt konkrete projekter – både på tværs af kommunerne og i de enkelte kommuner. Vi vil udvikle konkrete effektvurderingsredskaber, så indsatserne så vidt som muligt monitoreres, og endelig samles op i en række anbefalinger til praksis på regionalt, kommune- og institutionsniveau.

Da indsatsområdet er forholdsvist nyt i Danmark, er forskningen på området i dansk sammenhæng dermed også i sin start. Vi ønsker i Kulturmetropolens at være med til at understøtte forskningen i feltet, og vil derfor indgå samarbejde med relevante vidensinstitutioner med henblik på at knytte studerende og øvrig forskning til området.

På nationalt niveau vil der blive indgået et samarbejde på tværs af landet, i første omgang med henblik på netværk og vidensdeling, men på sigt også i forhold til udveksling af projekter, dokumentation oa.

Et bedre liv med kultur har en naturlig kobling til de to øvrige indsatsområder med deres fokus på hhv. unge og musik, og vi ser et stort potentiale i at udvikle området på tværs af genrer og generationer.

Det er målsætningen:

- **At kompetenceudvikle aktørerne på området**

Da det er nyt for mange af parterne at arbejde strategisk med området, samtidig med at kommunerne har forskellige udgangspunkter for indsatsen, er det vigtigt at have en fælles faglighed - sprog, metoder og viden - på tværs af sektorerne. I takt med at projekterne udfolder sig, vil der løbende laves vidensdeling og erfaringsudveksling mellem kommunerne og samarbejdspartnerne. Der afvikles et årligt fællesseminar for alle kommuner/projekter, samt løbende faglige dage for de involverede, både på kultur- og sundhedssiden.

- **At udvikle, afprøve og udveksle projektforsøg**

På baggrund af den indsamlede viden afprøves en række forsøg for de valgte målgrupper i kommunerne. Målgrupperne vil i første omgang være inden for følgende tre områder: ældregruppen, sårbare unge, samt sygemeldte med stress, angst eller depression, men vil kunne udvides i takt med at der høstes erfaringer på området. Det vil være forskelligt fra kommune til kommune, hvilke målgrupper, der vægtes, men grundmodellerne for projekterne vil være ens, så der kan udvikles fælles praksis og effektvurderingsredskaber.

Projektforsøgene kan fungere på tre niveauer: Som separate forsøg; som knyttede til eksisterende forsøg, samt som knyttede til øvrige trivselsforsøg i kommunerne.

Herudover vil der, i samarbejde med øvrige kulturregioner, arbejdes på at udveksle projektforsøg, så indsatserne på sigt kan blive nationale. Det kan være i form af koncepter, der afprøves i Kulturmetropolen, og siden udvides til øvrige kulturregioner, eller ved at interesserede kommuner i Kulturmetropolen afprøver koncepter, der er udviklet i andre kulturregioner.

- **At udvikle strategiske samarbejder på området**

Både i forhold til at skabe netværk, udveksle viden, udvikle projekter og søge ekstern finansiering skal der udvikles og indgås strategiske samarbejder. Dette kan være med de øvrige kulturregioner, med KL og regionerne, med aktører og netværk som Læseforeningen, Musik og Sundhed, Sund By netværket, ABC for mental sundhed oa., med civilsamfundsorganisationer som Headspace, URK oa. samt med kulturaktører, der arbejder med kultur som sundhedsfremme. Flere kommuner deltager herudover i eksisterende tværkommunale samarbejder på sundhedsområdet, der med fordel kan videreudvikles. Da hele feltet har stigende internationalt fokus, vil mulighederne for samarbejde med øvrige lande i Skandinavien også blive undersøgt.

Viden, dokumentation og evidens

I samarbejde med videnspartnere, som fx. Nordjysk Center for Kultur og Sundhed, Statens Institut for Folkesundhed på SDU, forskere og studerende, skal der arbejdes med dokumentation, samt metoder for effektvurdering. I løbet af 2021 skal det afklares om der kan knyttes en Ph.d.-stilling til indsatsen, evt. i et tværregionalt/nationalt samarbejde. Den endelige dokumentation samles i en udgivelse, enten fysisk eller digital, med praksiseksempler, samt anbefalinger til det videre arbejde.

Indsatsområde 2: Kulturmetropolens Musikindsats

Kulturmetropolens musikindsats skal fortsat sætte musikdagsordenen i Danmark med ambitiøse musikindsatser af høj kvalitet. Musikmetropolen har - som en del af Kulturmetropolen – gødet jorden for det fortsatte arbejde i kulturaftalen. Vi har et stærkt udgangspunkt for en ny aftale blandt andet fordi:

- **Netværket er der.** Kendskabet til hinanden og netværket mellem musikaktører på tværs af kommuner og til musikaktører og organisationer uden for kommunerne er der i sin grundstruktur. Det skal ikke bygges op helt fra bunden. Kendskab og (faglig) tillid til hinanden er forudsætninger for et godt samarbejde og noget af det, der tager lang tid, når nyt startes op.
- **Kendskab til udfordringer og behov hos målgruppen er der.** Kulturaftalens musikindsats kender mange udfordringer, behov og muligheder både hos musikaktører i kommunerne, hos mange af målgrupperne i det udøvende og skabende vækstlag og i musiklivet generelt. Det betyder, at vores indsats kan ramme endnu mere præcist. Nu skal der udvikles, vælges og prioriteres.
- **Musikindsatsen er allerede kendt.** Kulturaftalens musikindsats er kendt for unikke tiltag og høj kvalitet, som har haft gennemslagskraft og skabt stor opmærksomhed både i og uden for kulturaftalens kommuner, i mange musikmiljøer og hos musikmålgrupper i og uden for kommunerne. Det kan lette fundraising og gøre det lettere at finde samarbejdspartnere, at rekruttere og skabe legitimitet hos målgrupper og samarbejdspartnere.

Musikindsatsen 2021-2024 står således på skuldrene af erfaringer og viden, og den fokuserer på nye indsatser og initiativer herunder udbredelse af succesfulde pilotprojekter til flere kommuner. Kulturaftalens musikindsats er et tværkommunalt samarbejde. Indsatsområdet skal derfor løfte opgaver og indsatser, som den enkelte kommune og musikaktør ikke selv kan løfte, eller som de ikke har ressourcer, kritisk masse eller de nødvendige kompetencer til at løfte. Vi slår med andre ord udviklingskræfter, viden og ressourcer sammen. Indsatserne skal være et svar på en udfordring eller et behov generelt i musiklivet eller specifikt hos flere kommuner og musikaktører. Flere udfordringer og behov går igen hos mange af Kulturmetropolens musikaktører. Målet er at få sat aktiviteter i søen, som kommunerne ellers ikke ville have søsat, og at få fat i målgrupper, som kommunernes musikaktører har svært ved at nå. Målgruppen er overvejende unge, men der vil også være initiativer målrettet andre målgrupper. Konkrete projekter udvikles i firkanten mellem ungdomsskole/klub, musikskole, spillested og eksterne musikaktører/organisationer. Projekterne kan bestå af både lokale, regionale og nationale aktiviteter.

Samarbejdspartnere, målgrupper, behov og tendenser

Mange musikskoler vil gerne have fat i nye målgrupper, blandt andet unge med anden etnisk herkomst end dansk, og gerne flere af de ældre 'unge' 15-25 år. Mange musikskoler er åbne for

at lave tværgående samarbejder med andre musikaktører om at udvikle nye og spændende tiltag, som de unge efterspørger. Flere musikskoler er interesserede i at udvikle aktiviteter, som fokuserer på det at skabe originalmusik og sange. Nogle musikskoler er nysgerrige på at undersøge digital musikundervisning. Mange musikskoler vil gerne kunne løfte talenterne videre til andre tilbud, som ikke er i 'huset'.

Mange live-musikaktører ønsker at tiltrække endnu flere målgrupper eller være endnu mere for dem, de allerede har fat i. Langt de fleste spillesteder er interesserede i at udvikle unikke (fælles) koncepter og events, som skaber kontakt og tilbud til lokalområdets vækstlag og talenter, eller som kan konkurrere med tilbuddene fra København. Spillestederne er generelt interesserede i at samarbejde med nye såvel som gamle samarbejdspartnere.

Ungdomsklubber/skoler Formaliseret samarbejde med ungdomsklubber/skoler og ungeinitiativer udbygges i den nye aftale. Området har gode erfaringer med andre målgrupper, end musikskoler og live-musikaktører typisk har fat i. Ungdomsklubber/skoler har også erfaringer med uformelle læringsmiljøer og tilbud.

Vækstlaget og talenterne Generelt er der hos musikere og kunstnere en stor lyst og energi til at komme ud med sin musik, enten ved at udgive musikken eller at møde et publikum – også uden for hjemkommunens trygge rammer. Samtidig sidder flere og flere unge, talentfulde musikere og musikskabere alene ved computeren på ungdomsværelser og skaber deres musik, uden nødvendigvis at være i kontakt med de etablerede musikmiljøer eller institutioner i kommunen. Det er opfattelsen, at mange af de unge musikere og musikskabere ønsker fællesskaber med ligesindede, og søger tilbud for f.eks. talenter, der begynder der, hvor tilbuddene fra de formelle musikinstitutioner og de græsrodsbaserede rugekasser slutter.

Generelle tendenser Der er kønsmæssig ubalance i store dele af musikbranchen. Der er stadig en tydelig tendens til, at pigerne synger, og at de stopper med at spille, synge eller skabe i 20'erne. Meget få producerer eller spiller instrumenter, endnu færre er med i et band. Kvinder er i meget lille grad repræsenteret inden for mange af de rytmiske genrer som urban/hiphop, metal og elektroniske genrer.

Igennem de seneste 10-15 år har der desuden været en eksplosion i antal af psykiske diagnoser blandt børn og unge. Hver 7. på 17 år har eller har haft en diagnose. Studier viser, at musik mindsker angstelse og stress. Musikverdenen oplever mange skrøbelige, følsomme unge artister og sangskrivere. Ifølge en engelsk undersøgelse har musikere og skabende kunstnere tre gange så stor tilbøjelighed til at udvikle angst, depression, stress eller lignende lidelser som gennemsnittet. Oven i er en stor del af den professionelle musikverden stærkt konkurrencepræget, og der er ikke meget fokus på mental sundhed i musikverdenen.

Det er målsætningen:

- **At udvikle tværgående og sammenhængende musikevents, koncepter og indsatser – inden for udvalgte fokusområder.**

Det handler om at understøtte den lokale udvikling gennem nye tværgående indsatser og samarbejder og om at videreudvikle og udbrede de mest succesfulde pilotprojekter til endnu flere

af Kulturmetropolens kommuner. Det handler om at skabe en rød tråd i indsatserne fra lokale aktiviteter til regionale og måske nationale tiltag og samarbejder, hvis det giver mening. Fokusområder kan f.eks. være musikskabelse - fra sovekammer til stjerne, hvor aktiviteterne f.eks. bevæger sig fra lokale initiativer hos live-aktører og i musik- og ungdomsskole til regionale og nationale tilbud til kulturaftalens kommuner. Musik og mental sundhed kan både handle om aktiviteter, hvor musikken bruges som terapeutisk redskab til at fortælle om det, der er svært, til at håndtere det svære og til at inspirere andre til at være i det, der er svært. Det kan også være et fokus på, at mange skabende og udøvende kunstnere i dag har mentale udfordringer og svært ved at navigere i et stadigt mere konkurrencepræget miljø.

- **At have empowerment, fællesskaber og nye møder som rød tråd igennem aktiviteterne.**

Det kan være målrettet specifikke målgrupper som f.eks. piger/kvinder, koncertgængere 40+, unge skrøbelig og det kan gå på tværs af alder, baggrund, niveau og genrer.

- **At danne fagligt musikfællesskab og netværk mellem musikindsatsens samarbejdspartnere.**

Musikfællesskabet bygger videre på eksisterende netværk og skal være med til at koble musikaktører og interessenter sammen om fælles projekter og indsatser og videreformidle viden og inspiration.

Det er også vigtigt, at:

Musikken i Kulturmetropolen eksisterer i sin egen ret og med sit eget formål, men at der samtidig er samarbejde med de øvrige indsatsområder i Kulturmetropolen om fokuserede indsatser og målgrupper.

Deltagerne i musikindsatsens projekter så vidt muligt giver noget tilbage til hjemkommunen, når de har deltaget i en aktivitet eller et forløb uden for kommunen. Det kan ske i form af et afledt lokalt event eller tilbud som f.eks. talks, koncerter, videreformidling på f.eks. skole, institution, lokalt spillested eller festival. Det kan f.eks. betyde, at når Aliya fra X kommune har været med i et forløb, bliver hun og eventuelt andre i projektet koblet sammen med en festival, et plejehjem, en børnehave mv. Dette sker i samarbejde med hjemkommunen og de lokale musikaktører.

I nogle projekter vil det desuden være muligt med deltagelse fra andre kommuner uden for musikindsatsen. Dog med passende egenbetaling.

Indsatsområde 3: Kulturmetropolens Ungeindsats

De unge er både fremtidens kulturbrugere og kulturudviklere. Gennem de tidligere kulturaftaler er der blevet arbejdet med at styrke de unges kompetencer til at afholde events, udvikle kulturprodukter og samarbejde med kulturinstitutioner, samtidig med at samme institutioner er blevet klædt på til at invitere og rumme de unges idéer indenfor murene.

Ungeindsatsen i den kommende kulturaftale vil bygge videre på de erfaringer omkring udvikling og samskabelse, der er opnået gennem dette arbejde, og øge fokus på de unge, der ikke af sig selv deltager i kulturelle fællesskaber, men som gennem aftalen får mulighed for at opleve dette.

Der vil i aftalen dels være fokus på støtte til udvikling af konkrete kulturelle aktiviteter af, for og med de unge, og dels på udvikling af netværk og kompetencer. Samtidig arbejdes der på at synliggøre de enkeltes kommuners kulturelle særpræg og styrker på de kulturelle områder, så de unge bedre kan se sig selv som en del af kommunens kulturliv og kommunerne på den anden side kan se sig styrket via indsatsen.

Ved at indsatsen bibeholdes som et selvstændigt område fastholdes fokus på de unge som potentielle brugere og udviklere, specielt i forhold til kommunernes institutioner, således at Kulturmetropolens indsats kan blive en løftestang og medspiller for de tiltag, der allerede er i gang i forhold til unge i kommunerne og som også kan ses i forhold til en aktiv bosætningspolitik, hvor de unge spiller en ikke uvæsentlig rolle.

De to øvrige indsatsområder i Kulturmetropolens vil indgå som samarbejdspartnere ift. ungeindsatsen, og der vil blive etableret samarbejder med ungeorganisationer, der arbejder med unge uden for kulturfællesskaberne, som f.eks. Headspace eller Ungdommens Røde Kors.

Indsatsen vil ikke aldersdefinere "ung", da det har vist sig i den nuværende aftale, at det er vigtigt med en fleksibilitet på dette område, da kommunernes institutioner er meget alsidige; også set i forhold til de unges alder. Dette ses som en styrke i indsatsen, da det giver en åben tilgang til det at være ung, så projekterne ikke putter de unge i kasser, men lader deres interesser og fællesskaber være det afgørende kompas.

Projektledelsens forankres i en kommunal kulturinstitution, hvor en projektleder vil varetage opgaven i en deltidsstilling. Det anbefales, at fordelingen mellem midler til aktiviteterne og stillingen fordelen 50/50, men at en endelig fordeling vil afhænge af det beløb, der afsættes til området.

Det er målsætningen:

- **At understøtte unges egne kulturprojekter**

Vi vil understøtte udviklingen af unges regionale kulturfællesskaber inden for områder som litteratur, kunst, subkulturelle miljøer som f.eks. gadeidræt m.m. Det er indsatsens mål også at være med til at udvikle de genrer og kunstarter, der ofte ikke er så eksponerede eller har egne institutioner (som f.eks. musik, der har spillesteder og musikskoler), men så ofte netop kan være

interessant for en lang række unge, da potentialerne kan være oversete og de endda kan være særegne for den enkelte kommune.

Udviklingen kan ske både i samarbejde med eksisterende unge-initiativer og ved etableringen af nye. Projekterne skal anvende den fælles platform (Kulturmetropolens) til synliggørelse, formidling og vidensdeling af deres indsatser.

- **At synliggøre og formidle projekter, rammer og muligheder**

Formidlingen af projekterne sker gennem Kulturmetropolens fælles platforme, så denne del er fælles med de andre spor, hvilket burde styrke alle tre spor. Platformene vil også kunne synliggøre unges mulighed for deltagelse i fællesskaber. Mange unge ønsker at opleve, skabe og være en del af kulturelle fællesskaber, men kender ikke til mulighederne og føler sig ofte alene med deres interesse. Derfor er det også vigtig, at skabe opmærksomhed om de allerede eksisterende rammer for kulturel udvikling, samt aktivt skabe nye rammer.

- **At have fokus på unge uden for kulturfællesskaberne**

I samarbejde med aftalens øvrige indsatsområder, skal der være et særligt fokus på unge, der af forskellige årsager ikke deltager i kulturelle fællesskaber. Dette område skal udvikles i samarbejde på tværs af forvaltninger og i dialog med de ungdomsorganisationer og forskningscentre, der beskæftiger sig med målgruppen (eksempelvis Headspace). Der vil være særligt fokus på at understøtte ung-til-ung projekter, samt at undersøge hvordan kulturelle aktiviteter kan virke ensomhedsforebyggende.

- **At skabe tværgående netværk**

For at skabe bedst mulige forudsætninger for at formidle og have viden om lokale forhold, videreudvikles det tværgående netværk af kultur- og ungekonsulenter samt øvrige relevante aktører – kulturinstitutioner, ungeråd eller unge-organisationer. Netværket vil samtidig være et fagligt udviklingsforum med fokus på videndeling og kompetenceudvikling. De deltagende kommuner påtager sig at stå for et netværksmøde årligt i samarbejde med projektledelsen, og således sikre at alle kommuner har ejerskab til netværket.

Med det nye fokus i indsatsområdet er ønsket at synliggøre, styrke og øge unges muligheder for at opleve, skabe og være en del af kulturelle fællesskaber generelt og i særdeleshed på at involvere unge uden for kulturfællesskaberne. Gennem deltagelse i indsatsområdet vil deltagende kommuner kunne understøtte de unges initiativer, udvikle rammer, og sikre flere engagerende og relevante ungekulturprojekter på tværs af kommunegrænserne.